

Nr 238

Av herrar Magnusson och Björnberg, i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar om anslag dels till upplysningskampanj i samband med övergången till en friare försäljning av rusdrycker, dels ock till bidrag till Föreningen fruktdrycker.

I statsverkspropositionens sjunde huvudtitel hemställes för budgetåret 1955/56 dels, punkt 76, om 1 500 000 kronor till upplysningskampanj i samband med övergången till en friare försäljning av rusdrycker, varav 200 000 för främjandet av ett alkoholfritt umgängesliv, dels ock i punkt 77 om 25 000 kronor till bidrag till Föreningen fruktdrycker.

Vissa väntade svårigheter i samband med övergången till en friare försäljning av rusdrycker har ansetts böra mötas med en på bred basis upplagd upplysningskampanj. Enligt det förslag, som föreligger från arbetsutskottet för kampanjen Ansvar och Nykterhet, skall under medverkan av redan förefintliga organisationer kampanjen avse att ge »information i alkoholfrågan och att känslomässigt stärka medborgerligt ansvarsmedvetande». Genom organisationernas medverkan samt genom länsombud, reseombud, film, programpatruller m. m. avser man att ge största möjliga spridning åt kampanjen så att så många medborgargrupper som möjligt kommer under kampanjens direkta inflytande. För den förhållandevis korta tid varunder propagandan skulle bedrivas beräknas propagandakostnaderna enligt arbetsutskottets förslag uppgå till 2 068 000 kronor.

Redan då kampanjen under 1954 års riksdag debatterades, uttalades farhågor för de vådor som en överbetoning av alkoholfrågans betydelse skulle kunna medföra. Dessa betänkligheter har genom kampanjens uppläggning snarast förstärkts.

Enligt det nuvarande förslaget skulle enbart kampanjens administrationskostnader uppgå till 355 000 kronor, en summa som i och för sig är uppseendeväckande hög och framstår som än mer anmärkningsvärd i betraktande av den förhållandevis korta tidrymd, varunder kampanjen beräknas pågå.

Det goda uppsåt, som synes ha föresvävat arbetsutskottet vid utformningen av deras förslag, kan ej betvivlas, men på grund av det omfång kampanjen beräknas få, torde rent kontrasuggestiva verkningar lätt kunna uppstå. I synnerhet med hänsyn till den långt drivna och intensiva propagandan

dan föreligger allvarlig fara för att kampanjen kan komma att motverka sitt eget syfte. Det alltför kraftiga propagandatryck som den enskilde medborgaren från alla håll och vid alla tillfällen skulle utsättas för torde hos honom inge en känsla av tvång och förmynderskap, varemot han kommer att reagera.

Att genom en så omfattande kampanj fixera allmänhetens uppmärksamhet på tidpunkten för motbokens avskaffande och sätta alkoholfrågan i centrum för intresse och diskussion torde icke komma att befrämja någon smidig övergång till det nya systemet. En lugnare och mindre högröstad upplysningsverksamhet skulle — ur såväl psykologisk som ekonomisk synvinkel — vara att föredraga.

En försiktig och saklig upplysningskampanj skulle med hjälp av film, radio och i samverkan med de stora organisationerna och folkrörelserna på längre sikt kunna verka i nykterhetsfrämjande syfte. För en sådan kampanj torde ett anslag av 600 000 kronor vara tillräckligt.

Vad beträffar det anslag av 200 000 kronor som i statsverkspropositionen förordas för en upplysningskampanj rörande alkoholfria fest- och sällskapsdrycker och ett alkoholfritt umgängesliv, har kontrollstyrelsen anfört, att de alkoholfria festdryckernas betydelse ur nykterhetssynpunkt icke bör överskattas och fortsätter:

»Behovet av ett alternativ till sprit och vin har på senare tid blivit mindre framträdande. Det torde nämligen förhålla sig så, att personer med någon restaurangvana numera ofta i förekommande fall avstår från sprit utan att därvid känna behov av något alkoholfritt alternativ. Över huvud torde man för närvarande kunna konstatera en tendens till större frihet för restauranggästen i fråga om valet av förtäring.

Det kan också ifrågasättas om man i det rent alkoholfria umgänget bör introducera den gängse alkoholritualen med dess serie av drycker med olika styrka och färg, serverade i glas av varierande form och storlek. En tillvänjning till de yttre formerna för sprit- och vinceremonielet kan mycket väl tänkas för mindre självständiga ungdomar förmedla en övergång från alkoholfria drycker till vin och sprit.»

Dessa synpunkter förtjänar väl att understrykas och det av departementschefen förordade anslaget torde ej i avsedd omfattning komma att tjäna ett nykterhetsfrämjande syfte.

Jämväl det förslag om anslag av 25 000 kronor till Föreningen fruktdrycker som departementschefen framlägger torde av ovan anförda skäl böra avslås.

Med stöd av vad ovan anförts hemställas,
att riksdagen måtte

- a) vid behandlingen av punkt 76 under sjunde huvudtiteln till *Upplysningskampanj i samband med övergången till*

- en friare försäljning av rusdrycker för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kronor,*
- b) avslå vad Kungl. Maj:t hemställt under punkt 77 i sjunde huvudtiteln.

Stockholm den 26 januari 1955

Tage Magnusson

Tor Björnberg
